

555

**FEITEN WAAR JE
HELEMAAL NIETS
AAN HEBT**

Herman Boel

555

**FEITEN WAAR JE
HELEMAAL NIETS
AAN HEBT**

👉 Koeien loeien met een accent 👈

👉 De langste file duurde elf dagen 👈

👉 Het Albanees kent 27 woorden voor 'snor' 👈

LANNOO

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Vormgeving: Studio Lannoo

Illustraties: © Shutterstock

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2014 en Herman Boel

D/2014/45/334 - NUR 370

ISBN 978 94 014 1514 9

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op het fotomateriaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen nog rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

Woord vooraf

1. Cijfers

Over het aantal kuiltjes in een golfbal
en 30 andere, volstrekt nutteloze feiten voor cijferfetisjisten

2. Letters

Over een novelle zonder de letter 'e', een roman zonder werkwoorden
en 43 andere waardeloze waarheden over taal

3. Beroemdheden

Over Adolf Hitler, die bijna de Nobelprijs voor de Vrede kreeg,
en 20 andere overbodige weetjes over celebrities

4. Jij en ik

Waarom neuriën met de neus dicht niet lukt
en 58 andere wistjedatjes over het menselijk lichaam die er verder niet toedoen

5. Bloemetjes en bijtjes

Waarom gordeldieren alleen maar vierlingen krijgen
en 52 andere keutelachtige feitjes over alle andere fauna en flora

6. Zo zijn we

We worden steeds dommer, jouw vrienden hebben gemiddeld meer vrienden dan jijzelf,
en 59 andere logische (en minder logische) onbenulligheden

7. Gisteren

Over de kortste oorlog ooit, de casterolie van Mussolini
en 44 andere geschiedenisfeiten die je zo weer mag vergeten

8. Vandaag en morgen

Over Facebook Addiction Disorder, het gewicht van een e-boek
en 34 andere nutteloze nieuwerwetsigheden

9. De aarde en zijn burens

Vogels sterven in een ruimteschip, een regenboog is altijd even groot
en 50 andere aardse en buitenaardse rariteiten

10. Voor de fun

Waarom het in een zwembad makkelijker zwemmen is van ondiep naar diep dan omgekeerd,
en 25 andere leuke stukjes hersenballast

11. Eten en drinken

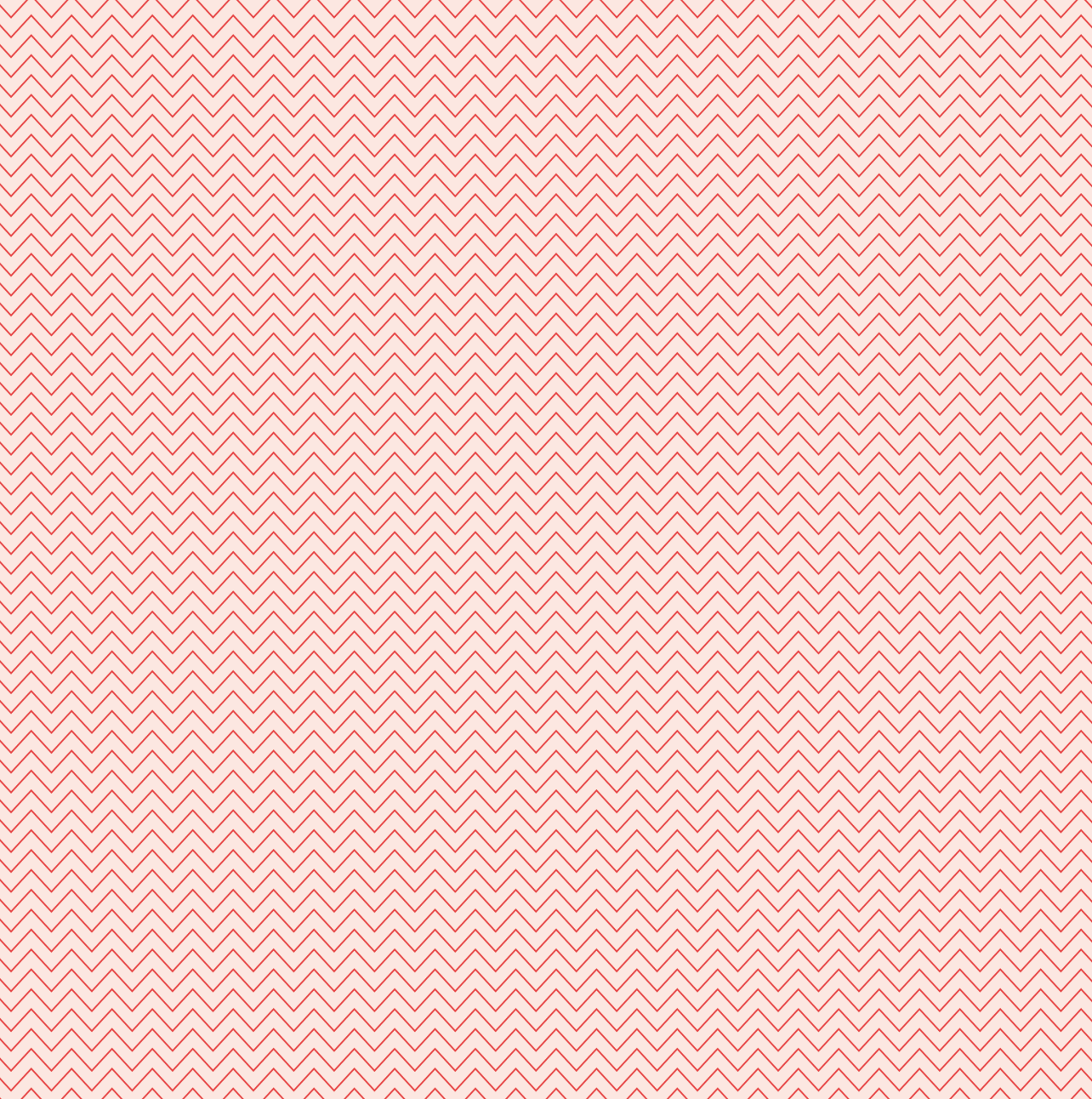
Dat er jaarlijks duizend kilo eten en drinken door je lichaam moet
en 44 andere futiele culinaire weetjes

12. Couleur locale

Nederlanders aten ooit hun eerste minister op en het IJzeren Gordijn ontstond in België.
23 weetjes over de Lage Landen waar je werkelijk helemaal niets aan hebt

13. Bizar

Wat hebben kaarsen, jojo's en stropdassen met elkaar te maken?
Ze hebben allemaal de eer om in alle nodeloosheid in dit laatste hoofdstuk voor te komen.

WOORD VOORAF

In *666 leugens die iedereen gelooft* onderzocht ik welke mythes mensen allemaal geloofden. Een van de meest gehoorde vragen die ik kreeg, was of er dan wel zaken waren die we wel nog mochten geloven.

Het sprak vanzelf dat die vraag een antwoord verdiende. Zo ontstond het concept voor *555 feiten*.

Geen harde feiten, maar weetjes, faits divers, curiositeiten... Stukjes informatie waar je zelden of nooit van hebt gehoord en nog minder bij stilstaat.

Maar dus ook feiten waar je helemaal niets aan hebt. Hoewel... de mens is gebeten door feitenkennis. Getuige daarvan de populariteit van quizzes als *De Canvascrack* of *Twee voor Twaalf*.

Dit boek is echter niet specifiek op quizzers gericht, maar op iedereen die het leuk vindt om weetjes over onze wereld te lezen, te ontdekken... en nadien ongetwijfeld opnieuw te vergeten. Maar in dit boek kan je ze steeds opnieuw herontdekken.

Samen met *666 leugens die iedereen gelooft* beschik je nu over een arsenaal van 1221 weetjes waarmee je in elk gesprek wel iets te zeggen hebt waar je gespreksgenoten op zijn minst de wenkbrauwen over zullen fronsen.

Veel leesplezier!

Herman Boel

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1. CIJFERS

1 Een golfbal telt 336 kuiltjes

Wie golf wil spelen met een officiële golfbal, heeft een bal nodig met 336 kuiltjes, een diameter van 4,27 centimeter en een gewicht van 46 gram. De kuiltjes zijn nodig om de luchtweerstand te verlagen. Dat maakt het mogelijk om een golfbal meer dan 330 meter ver te slaan.

Er zijn uiteraard ook andere golfballen gemaakt. De bal met het grootste aantal kuiltjes had er maar liefst 1070 (414 grotere in vier afmetingen en 656 piepkleine). Alle golfballen, op één uitzondering met 333 kuiltjes na, hebben een even aantal kuiltjes. De kuiltjes dienen zo symmetrisch mogelijk op de bal te zijn aangebracht.

2 De G20 bestaat uit 19 landen

De G20 werd in juni 1999 opgericht en bestaat uit de landen die samen zo'n 90 procent van het wereldwijde BNP, 80 procent van de wereldhandel en twee derde van de wereldbevolking bevatten. Het is een forum voor samenwerking en beraad, vooral op financieel vlak.

De G20 bestaat echter maar uit 19 landen. Het 20ste lid is geen land, maar wel een landenblok: de Europese Unie.

In tegenstelling tot andere organisaties heeft de G20 geen permanent secretariaat of vaste staf. Telkens een vergadering nodig is, is het het organiserende land dat voor een tijdelijk secretariaat en staf zorgt.

De 19 landen die naast de Europese Unie deel uitmaken van de G20 zijn: Argentinië, Australië, Brazilië, Canada, China, Duitsland, Frankrijk, India, Indonesië, Italië, Japan, Mexico, Rusland, Saoedi-Arabië, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika en Zuid-Korea.

3 De grootste munten ter wereld zijn 3,5 meter groot

De Rai-stenen op het eiland Yap, de westelijkste deelstaat van Micronesia, staan bekend als het grootste geld ter wereld.

Op Yap komt geen goud of zilver voor, maar honderden jaren geleden werd er wel leisteen gevonden. De bewoners wilden

graag een soort munt om handel te kunnen drijven, en gingen het leisteen zodanig bewerken dat het grote, platte schijven werden, vaak met een gat in het midden, net zoals bij onze oude munten. Zo'n schijf was best behoorlijk wat geld waard en werd dan ook niet voor alledaagse aankopen gebruikt, maar eerder voor grote zaken zoals een bruidsschat.

Als iemand in de problemen raakte, bijvoorbeeld omdat de oogst was mislukt, maar hij had wel stenen munten, dan kon hij daarmee zakendoen.

4 De Azteken en de Maya's gebruikten chocolade als valuta

Lang voordat chocolade bij ons werd ingevoerd, was hij al heel erg populair bij de Maya's en de Azteken, twee oude beschavingen die ons nog steeds verbazen met hun vernuft en uitvindingen (maar helaas ook met hun wreedheid).

De Maya's maalden de cacaozaden en vermengden ze met water om een bittere, schuimende drank te maken voor hun koningen en edelen. Belangrijke mannen dronken het drankje uit grote bekers. De Azteken voegden er andere smaken aan toe, zoals vanille, chili, mais en bloemen. De drank werd koel gedronken, en als je er een beker van ophad, kon je een hele dag vooruit zonder verder iets te hoeven eten.

De oude Azteekse- en Mayaculturen gebruikten cacao als valuta. De zaden van de plant waren in drogere klimaten heel waardevol. Ze werden ook cadeau gegeven aan keizers en gebruikt als offer in religieuze ceremonieën. Manden van cacao werden op de markt verhandeld en als maatstaf gebruikt.

Overigens werd chocolade niet alleen als drank voor edelen gezien, de culturen kenden allebei ook de geneeskrachtige eigenschappen ervan.

5 We geven vieze bankbiljetten sneller uit dan schone

Onderzoekers hebben ontdekt dat als er vieze bankbiljetten in onze portemonnee zitten, we die veel sneller uitgeven dan schone biljetten. Dat heeft alles te maken met onze associaties. We zien versleten, vieze bankbiljetten als gebruikt en besmet, terwijl schone bankbiljetten ons het trotse gevoel geven dat we in het bezit zijn van iets moois wat we in aanwezigheid van anderen kunnen uitgeven. Het heeft er trouwens ook mee te maken dat we niet graag iets aanraken wat al door zo veel andere mensen is aangeraakt.

Het is anders wanneer we weten dat mensen naar ons kijken, want dan zullen we eerder de schone bankbiljetten uitgeven en de vieze laten zitten. Zo heeft geld dus niet alleen een economisch, maar ook een sociale waarde, en het heeft dus ook dezelfde eigenschappen als de producten die we ermee kopen.

6 De meest afgebeelde persoon op geld is koningin Elisabeth

Niemand staat op zo veel bankbiljetten als de huidige koningin van Engeland, koningin Elisabeth.

Haar beeltenis wordt gebruikt op bankbiljetten in 33 verschillende landen. Canada was het eerste land dat een foto van de koningin gebruikte; ze was toen nog maar net 9 jaar.

Meestal wordt ze op traditionele wijze afgebeeld met kroon en scepter, maar Australië en Canada geven de voorkeur aan de koningin in een eenvoudige jurk met parels.

7 Congo is het armste land ter wereld

De rijkdom van een land kun je het best meten door het bruto binnenlands product (bbp) te delen door het aantal inwoners.

Met 394 dollar bbp per persoon per jaar is Congo, het vroegere Zaïre, het armste land ter wereld. Op de tweede en derde plaats staan Zimbabwe (589 dollar) en Burundi (648 dollar).

Ook de rest van de top tien is bijna uitsluitend weggelegd voor Afrikaanse landen. Het eerste niet-Afrikaanse land in de lijst is Afghanistan (1072 dollar), op de tiende plaats.

8 Voetballers verdienen schandelijk veel geld

Dat voetballers veel geld verdienen, is algemeen bekend. Uit de recentste beschikbare cijfers blijkt dat de gemiddelde eredivisiespeler een slordige 281.000 euro per jaar verdient. De spelers van Ajax hebben het hoogste salaris (400.000 euro per jaar), gevolgd door PSV en Twente. In de Belgische eerste klasse ligt het salaris een stuk lager, gemiddeld zo'n 141.000 euro netto per jaar. Standard is de beste betaler (ruim 258.000 euro), gevolgd door Club Brugge en Anderlecht. In Charleroi moeten ze het met 'slechts' 81.000 euro netto per jaar doen.

En toch zijn dit *peanuts* vergeleken met wat Nederlandse en Belgische topspelers in het buitenland opstrijken. Zo verdient Arjen Robben zo'n 9,4 miljoen euro per jaar, Robin van Persie zelfs 11,9 miljoen euro per jaar. Dé grootverdiener van de Lage Landen is echter een Belg: met 16,8 miljoen euro per jaar staat Eden Hazard zelfs op de negende plaats van bestverdiende voetballers ter wereld.

9 Elke dag wordt 3000 euro in de Trevifontein gegooid

De Trevifontein werd in 19 v.Chr. gebouwd, zodat de inwoners van Rome schoon water zouden hebben. Dat hadden ze ook gedurende 400 jaar, tot het aquaduct dat het water aanvoerde tijdens een beleg werd onderbroken.

In 1629 besefte paus Urbanus VIII dat de fontein niet meer voldeed en hij liet plannen maken voor een nieuwe.

De bouw van de nieuwe fontein duurde van 1732 tot 1752. In 1998 werd hij gerestaureerd en in januari 2013 werd opnieuw een restauratie ter waarde van 2,2 miljoen euro aangekondigd.

In de film *Three Coins in a Fountain* uit 1954 werd de gewoonte geïntroduceerd om met de rechterhand een munt over de linkerschouder in de fontein te gooien. Dit zou geluk brengen. Tegenwoordig gooien mensen elke dag in totaal 3000 euro in de fontein. Dat geld wordt eruit gehaald en gebruikt voor de armen van Rome.

10 De Bank of America was eigenlijk de Bank of Italy

In 1904 stichtte Amadeo Giannini in San Francisco de Bank of Italy speciaal voor de arbeiders, voornamelijk Italiaanse Amerikanen die in de buurt van San Francisco woonden. De bank overleefde de grote aardbeving en de brand van de stad in 1906 en was vervolgens een van de eerste banken die leningen verschaften voor de wederopbouw.

In 1928 fuseerde de bank met de kleine Bank of America uit Los Angeles, en vervolgens veranderde Giannini in 1930 de naam in Bank of America. Tot zijn dood in 1949 heeft hij zich beziggehouden met expansie van zijn bank.

11 'Welkom in Schotland' kost 150.000 euro

Tot 2007 hanteerde Schotland de toeristische slogan *Best Small Country in the World*. De toenmalige Schotse eerste minister, Alex Salmond, vond echter dat het tijd was om deze slogan, bedacht door zijn voorganger Jack McConnell, te vervangen.

Hij maakte geld vrij voor een nieuwe slogan en schakelde daarvoor de belangrijkste reclamebureaus van Schotland in.

Uiteindelijk werd gekozen voor de nieuwe, bijzonder originele slogan 'Welcome to Scotland'. Het kostte maar liefst 125.000 pond (ongeveer 100.000 euro) om alle borden te vervangen.

12 Het duurste materiaal ter wereld kost 50 biljoen euro per gram

Als we naar de productiekosten kijken, is de duurste stof ter wereld antimaterie. De kosten om dit materiaal te maken worden geschat op 50 biljoen euro per gram, al wordt verwacht dat de kostprijs zal zakken tot 3,5 biljoen euro per gram.

Het gaat om antiwaterstof, het antimaterie-equivalent van waterstof. Andere anti-elementen zouden nog duurder zijn. Sinds 2013 zijn maar kleine hoeveelheden antiwaterstofatomen geproduceerd en alleen voor onderzoeksdoeleinden. De stof is overigens niet te koop.

De hoge prijs heeft voornamelijk te maken met het feit dat antimaterie niet in de natuur voorkomt en dus moet worden geproduceerd. En dat proces kost ontzettend veel geld.

13 De duurste koffie ter wereld kost 5000 euro per kilo

Deze dure koffie heet *Kopi Loewak* en de prijs heeft alles te maken met de manier waarop de koffiebonen worden verkregen.

Bij gewone koffie worden de koffiebonen geoogst en gedroogd. Daarna worden ze gebrand en – eventueel – gemalen. Voor *Kopie Loewak* eet een loewak – of koffierat of civetkat – de koffiebonen op. In zijn darmstelsel wordt het vruchtvlees van de bessen verteerd, maar de pit, de boon zelf, blijft intact en krijgt een zeer specifieke smaak vanwege zijn gang door het darmkanaal. De pitten worden vervolgens uit de ontlasting van de loewak gehaald.

Omdat er per jaar maar zo'n 200 kilo *Kopi Loewak* wordt geproduceerd, is de prijs erg hoog: tussen de 150 en 500 euro per kilo. En dan is er in Vietnam nog een variant waarvoor uitsluitend de bonen van in het wild levende loewaks worden gebruikt; die koffie kost 5000 euro per kilo.

14 'Happy birthday' zingen kost nog tot minstens 2030 geld

Het waren twee Amerikaanse zussen, Mildred en Patty Smith Hill, die de melodie van 'Happy Birthday' verzonnen, het overbekende verjaardagsdeuntje dat in 1893 voor het eerst werd uitgebracht. Sindsdien is het wijsje publiek bezit en mag je het op feestjes zingen.

Maar als je de melodie in de media of voor commerciële doeleinden gebruikt, liggen de zaken echter anders. De familie Hill kreeg het copyright in 1935 in handen (en verkocht het inmiddels alweer aan Warner). Normaal gesproken hadden de auteursrechten op het

liedje in 1991 moeten vervallen, maar in de laatste kwart eeuw werd het steeds verlengd, waardoor de rechten nog lopen tot (minstens) 2030.

Dat is niet verwonderlijk als je weet dat het melodietje jaarlijks 2 miljoen dollar aan royalty's oplevert.

15 Landmeters rekenen met cirkels van 400 graden

Wij leren op school allemaal dat een cirkel 360 graden heeft, maar staan er niet bij stil dat dat alleen maar een ooit gemaakte afspraak is.

In de zeventiende eeuw ontwierp de Franse abt en wetenschapper Gabriel Mouton een meetstelsel, dat honderd jaar later de basis zou worden voor het metrieke stelsel dat we nu gebruiken. Hij gaf een cirkel echter 400 graden, gebaseerd op de omtrek van de aarde, waarbij 1 meter overeenkwam met één honderdduizendste van die omtrek.

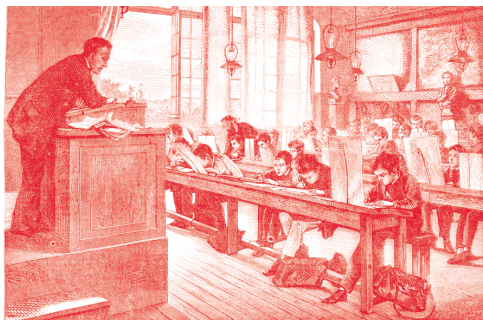
De Engelsen waren het hier niet mee eens en hielden vast aan hun eigen stelsel. Omdat Engeland een gigantische zeemacht was, konden ze hun wens doordrukken en daarom rekenen we nog steeds met cirkels van 360 graden.

In de tijd van Napoleon werden de kadasters ingesteld, en voor de landmeters was het veel eenvoudiger om te rekenen met 400 graden. Geen gedoe meer met minuten en seconden, een kwartcirkel is gewoon 100 graden. En vanwege dat gemak hanteren landmeters ook nu nog cirkels van 400 graden.

16 Een lesuur duurt het best niet langer dan een micro-eeuw

De beroemde natuurkundige Enrico Fermi zou ooit gezegd hebben dat een lesuur nooit langer mag duren dan één micro-eeuw. Een micro-eeuw komt overeen met één miljoenste van een eeuw, dus 52 minuten, 35 seconden en 72 honderdsten van een seconde. De wiskundige John von Neumann wordt soms als de bedenker van de term genoemd.

Na zo'n micro-eeuw gaat het met de aandacht van de meeste mensen sterk bergaf. Ze beginnen te geeuwen of te knikkebollen. Ze krijgen zin in een kop sterke koffie of een pilsje. De grens van de micro-eeuw geldt ook voor het lezen van een spannend boek. Daarna even de benen strekken, een frisse neus halen of naar de wc gaan is dan de boodschap.

17 Een 'moment' duurt anderhalve minuut

De middeleeuwse franciscaner Bartholomeus Anglicus schreef in 1240 dat een uur in vier punten was verdeeld en dat elk punt bestond uit tien momenten. Elk moment was nog eens onderverdeeld in twaalf ons en elk ons in 47 atomen. Een moment is dus gelijk aan anderhalve minuut.

Ook in de Hebreeuwse kalender wordt een 'moment' gedefinieerd. Daarin staat een moment of *rega* gelijk aan $1/76$ ste van een deel of *chelek*, ofwel $5/114$ den van een seconde. Bij de Joden is een moment dus veel korter dan in West-Europa.

18 Nike betaalde 35 dollar voor zijn logo

Het logo van Nike is wellicht een van de bekendste, zo niet hét bekendste logo ter wereld. Het heeft zelfs een naam: de *swoosh*.

Het logo werd in 1971 ontworpen door Carolyn Davidson, een studente grafisch ontwerpen, die voor twee dollar per uur in dienst werd genomen door de oprichter van Nike, Phil Knight. In juni 1971 werd een van haar ontwerpen tot logo gekozen, namelijk de *swoosh*.

Davidson rekende 35 dollar voor haar werk. Had ze maar geweten hoe bekend haar logo zou worden...

19 Het regent gemiddeld ruim 7 procent van de tijd

België en Nederland zijn regenlanden en we klagen er het hele jaar over. Het regent dan ook gemiddeld op 199 dagen per jaar. Maar het regent dan uiteraard niet een hele dag.

Een neerslagdag is een dag waarop er ten minste 0,1 mm neerslag valt, en zo kom je heel snel aan veel neerslagdagen. Als we naar de officiële statistieken van het Nederlandse KNMI kijken om te zien hoeveel het echt regent, dan blijkt dat het gemiddeld 7,5 procent van de tijd regent of sneeuwt. Dat betekent dat het 92,5 procent van de tijd droog is.

De meeste neerslag valt (gemiddeld) in de winter, de minste in de zomer. Een uitschieter naar boven is november, en naar beneden augustus. Het regent dus minder vaak dan we denken.

20

De langste file duurde elf dagen

Op 14 augustus 2010 stond er op een snelweg tussen Peking en Mongolië een file vanwege een combinatie van wegwerkzaamheden en een enorme hoeveelheid vrachtverkeer. De file duurde maar liefst elf dagen en vormde daarmee officieel een wereldrecord.

Veel chauffeurs moesten vijf van die elf dagen in hun auto doorbrengen en haalden een gemiddelde snelheid van 1 kilometer per dag.

Lokale handelaars langs de snelweg profiteerden van de situatie en verkochten hun goederen tegen sterk verhoogde prijzen. Een fles water, die normaal 1 yuan kost, werd voor 10 yuan verkocht. De prijs van noedels verdrievoudigde en sommige verkopers waren zelfs zo slim om mobiele winkels op fietsen te bouwen.

Tegen eind augustus loste de file langzaam op, geholpen door meer dan 400 politieagenten die werden ingezet om het probleem op te lossen.